

ÚSTAVA (ZÁKLADNÍ ZÁKON) RUSKÉ SOCIALISTICKÉ FEDERATIVNÍ SOVĚTSKÉ REPUBLIKY

(SCHVÁLENÁ V. VŠERUSKÝM SJEZDEM SOVĚTŮ DNE 10. ČERVENCE 1918).

Deklarace práv pracujících a vykoristovaného lidu, schválená III. Všeruským sjezdem sovětů, tvoří jednotný základní zákon Ruské socialistické federativní sovětské republiky.

Tento základní zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení v konečné formě ve „Zprávách Všeruského ústředního výkonného výboru sovětů“, musí být uveřejněn všemi místními orgány sovětské moci a vyvěšen ve všech sovětských úřadech na viditelném místě.

V. Všeruský sjezd sovětů ukládá lidovému komisariátu osvěty, aby zavedl do všech škol a učilišť Ruské republiky bez výjimky studium základních ustanovení této ústavy, jakož i jejich vysvětlení a výklad.

ČÁST PRVNÍ.

DEKLARACE PRÁV PRACUJÍCÍHO VYKORIŠTOVANÉHO LIDU

HLAVA PRVNÍ.

1. Rusko se prohlašuje za republiku sovětů dělnických, vojenských a rolnických zástupců. Veškerá ústřední a místní moc patří těmto sovětům.
2. Ruská sovětská republika se zřizuje na podkladě svobodného svazku svobodných národů jako federace sovětských národních republik.

HLAVA DRUHÁ.

3. III. Všeruský sjezd sovětů dělnických, vojenských a rolnických zástupců, který si klade za svůj hlavní úkol zrušit jakékoli vykořisťování člověka člověkem, úplně odstranit rozdělení společnosti na třídy, bezohledně potlačit vykořisťovatele, zavést socialistickou organizaci společnosti a dosáhnout vítězství socialismu ve všech zemích, se dále usnáší:
- Aby byla uskutečněna socializace půdy, ruší se soukromé vlastnictví půdy a veškerý pozemkový fond se prohlašuje za majetek všeho lidu a předává se pracujícím bez jakékoli náhrady na základě vyrovnávacího užívání půdy.
 - Veškeré lesy, nerostné bohatství a vody celostátního významu, jakož i veský živý i mrtvý inventář, vzorné statky a zemědělské podniky se prohlašují za národní majetek.
 - Aby byla zajistěna moc pracujícího lidu nad vykořisťovateli a také jako první krok k úplnému převedení továren, závodů, dolů, železnic a ostatních výrobních a dopravních prostředků do vlastnictví sovětské dělnicko-rolnické republiky, potvrzuje se sovětský zákon o dělnické kontrole a nejvyšší rádě národního hospodářství.
 - III. Všeruský sjezd sovětů pokládá sovětský zákon o anulování (zrušení) půjček, uzavřených vládou cara, statkářů a buržoazie, za první ránu zasazenou mezinárodnímu bankovnímu a finančnímu kapitálu, a vyslovuje své přesvědčení, že sovětská vláda půjde neochvějně touto cestou až do úplného vítězství mezinárodního dělnického povstání proti jařmu kapitálu.
 - Potvrzuje se převod všech bank do vlastnictví dělnickorolnického státu jako jedna z podmínek osvobození pracujících mas od jařma kapitálu.
 - Aby se odstranily příživnické vrstvy společnosti a organizace hospodářství, zavádí se všeobecná pracovní povinnost.
 - Aby byla pracujícím masám zajistěna svrhovaná moc a odstraněna jakákoli možnost obnovit panství vykořisťovatelů, nařizuje se ozbrojení pracujících, utvoření socialistické Rudé armády dělníků a rolníků a úplné odzbrojení majetných tříd.

HLAVA TŘETÍ.

4. III. Všeruský sjezd sovětů vyjadřuje nezvratné odhodlání vysvobodit lidstvo ze spárů finančního kapitálu a imperialismu, jež zalily zemi krví v nynější válce, nejzločinnejší ze všech válek, a plně se připojuje k politice zrušení tajných smluv, prováděné sovětskou mocí, k politice organizování nejširšího sbratřování dělníků a rolníků nyní mezi sebou bojujících armád, k politice dosažení demokratického míru pro pracující revolučními prostředky stůj čo stůj, míru bez anexí a válečných náhrad, na základě svobodného sebeurčení národů.

5. Z těchto důvodů trvá III. Všeruský sjezd sovětů na úplném odstranění barbarské politiky buržoazní civilizace, která budovala blahobyt vykořisťovatelů několika vysolených národů na porobení stamiliónů pracujícího obyvatelstva v Asii, v koloniích vůbec a v malých zemích.
6. III. Všeruský sjezd sovětů vítá politiku Rady lidových komisařů, která vyhlásila úplnou nezávislost Finska, začala odvolávat vojska z Persie a prohlásila svobodu sebeurčení Arménie.

HLAVA ČTVRTÁ.

7. III. Všeruský sjezd sovětů dělnických, vojenských a rolnických zástupců soudí, že nyní, ve chvíli posledního boje proletariátu proti vykořisťovatelům, nemá být pro vykořisťovatele místa v žádném orgánu moci. Moc musí úplně a výhradně patřit pracujícím masám a jejich plnomocným zastupitelským orgánům – sovětům dělnických, vojenských a rolnických zástupců.
8. III. Všeruský sjezd sovětů usiluje současně o vytvoření skutečně svobodného a dobrovolného, a tedy tím těsnějšího a pevnějšího svazku pracujících tříd všech národů Ruska a omezuje se proto na vytýčení základních zásad federace sovětských republik Ruska, při čemž umožňuje dělníkům a rolníkům každého národa, aby se na svém plnomocném sjezdu sovětů samostatně rozhodli, zda a za jakých podmínek si přejí zúčastnit se ve federální vládě a v ostatních federálních sovětských úřadech.

ČÁST DRUHÁ.

OBECNÁ USTANOVENÍ ÚSTAVY RUSKÉ SOCIALISTICKÉ FEDERATIVNÍ SOVĚTSKÉ REPUBLIKY

HLAVA PÁTÁ.

9. Hlavní úkoly Ruské socialistické federativní sovětské republiky, určené pro nynější přechodnou dobu, tkví ve zřízení diktatury městského a vesnického proletariátu a chudého rolnictva, představované mohutnou všeruskou sovětskou mocí, k úplnému potlačení buržoazie, k odstranění vykořisťování člověka člověkem a k nastolení socialismu, v němž nebude ani rozdělení na třídy, ani státní moci.
10. Ruská republika je svobodným socialistickým společenstvím všeho pracujícího lidu Ruska. Veškerá moc na území Ruské socialistické federativní sovětské republiky patří všemu pracujícímu obyvatelstvu, spojenému v městských a vesnických sovětech.

11. Sověty oblastí, které se vyznačují zvláštním způsobem života a národnostním složením, mohou se spojovat v autonomní oblastní svazy, v jejich čele, jakož vůbec v čele různých oblastních celků, které mohou být zřízeny, stojí oblastní sjezdy sovětů a jejich výkonné orgány.
- Tyto autonomní oblastní svazy vstupují podle zásad federace do Ruské socialistické federativní sovětské republiky.
12. Nejvyšší moc v Ruské socialistické federativní sovětské republice patří Všeruskému sjezdu sovětů a v období mezi sjezdy Všeruskému ústřednímu výkonnému výboru sovětů.
13. Aby byla pracujícímu lidu zaručena skutečná svoboda svědomí, odlučuje se církev od státu a škola od církve, přičemž se svoboda náboženské a protináboženské propagandy přiznává všem občanům.
14. Aby byla pracujícímu lidu zaručena skutečná svoboda projevovat své mínění, odstraňuje Ruská socialistická federativní sovětská republika závislost tisku na kapitálu a odevzdává do rukou dělnické třídy a rolnické chudiny veškeré technické a hmotné prostředky k vydávání novin, brožur, knih a všech ostatních tiskových děl a zaručuje jejich svobodné rozšířování v celé zemi.
15. Aby byla pracujícímu lidu zaručena skutečná svoboda shromažďování, přiznává Ruská socialistická federativní sovětská republika občanům sovětské republiky právo svobodně pořádat schůze, tábory lidu, průvody atd. a dává dělnické třídě a rolnické chudině k dispozici všechny místnosti vhodné pro pořádání lidových shromáždění se zařízením, osvětlením a otopením.
16. Aby byla pracujícímu lidu zaručena skutečná svoboda spolčovací, Ruská socialistická federativní sovětská republika, když zlomila hospodářskou a politickou moc majetných tříd a tím odstranila všechny překážky, jež dosud v buržoazní společnosti bránily dělníkům a rolníkům užívat organizační a akční svobody, poskytuje dělníkům a chudým rolníkům všechnou hmotnou a jinou pomoc při jejich sdružování a organizování.
17. Aby byl pracujícímu lidu zaručen skutečný přístup k vědění, dává si Ruská socialistická federativní sovětská republika za svůj úkol poskytnout dělníkům a chudým rolníkům úplné, všeestranné a bezplatné vzdělání.
18. Ruská socialistická federativní sovětská republika prohlašuje práci za povinnost všech občanů republiky a vyhlašuje heslo: „Kdo nepracuje, ať nejí!“.
19. Aby byly všechny vymoženosti veliké dělnickorolnické revoluce, prohlašuje Ruská socialistická federativní sovětská republika obranu socialistické vlasti za povinnost všech občanů republiky a vyhlašuje všeobecnou vojenskou povinnost. Čestné právo bránit revoluci se zbraní v ruce se poskytuje pouze pracujícímu lidu, nepracujícím živlům se ukládá výkon jiných vojenských povinností.

20. Vycházejíc ze solidarity pracujících všech národů, poskytuje Ruská socialistická federativní sovětská republika všechna politická práva ruských občanů cizincům, kteří žijí na území Ruské republiky z důvodu svého zaměstnání a kteří patří k dělnické třídě nebo k rolnictvu, nepoužívajícímu cizí práce. Místním sovětům přiznává právo poskytovat takovýmto cizincům bez jakýchkoli obtížných formalit právo ruského občanství.
21. Ruská socialistická federativní sovětská republika poskytuje právo asylu všem cizincům, kteří jsou pronásledováni za politické a protináboženské trestné činy.
22. Ruská socialistická federativní sovětská republika uznává rovná práva občanů bez ohledu na jejich rasovou a národnostní příslušnost a prohlašuje, že stanovení nebo připouštění jakýchkoli výsad nebo výhod z tohoto důvodu, jakož i jakýkoli útisk národnostních menšin nebo omezování jejich rovnoprávnosti odporuji základním zákonům republiky.
23. Řídí se zájmy dělnické třídy jako celku, zbaňuje Ruská socialistická federativní sovětská republika jednotlivé osoby a jednotlivé skupiny práv, jichž užívají ke škodě zájmů socialistické revoluce.

ČÁST TŘETÍ.

KONSTRUKCE SOVĚTSKÉ MOCI

A. Organizace ústřední moci

HLAVA ŠESTÁ.

O VŠERUSKÉM SJEZDU SOVĚTŮ DĚLNICKÝCH, ROLNICKÝCH, RUDOARMĚJSKÝCH A KOZÁCKÝCH ZÁSTUPCŮ

24. Všeruský sjezd sovětů je nejvyšším orgánem moci Ruské socialistické federativní sovětské republiky.
25. Všeruský sjezd sovětů se skládá ze zástupců městských sovětů podle klíče: jeden zastupce na 25.000 voličů a zástupců gubernských sjezdů podle klíče: jeden zastupce na 125.000 obyvatel.
- POZNÁMKA.** Nekoná-li se gubernský sjezd sovětů před Všeruským sjezdem sovětů, pak mohou být delegáti na tento sjezd vysláni oblastním sjezdem sovětů.
26. Všeruský sjezd sovětů je svoláván Všeruským ústředním výkonným výborem sovětů nejméně dvakrát za rok.
27. Mimořádný Všeruský sjezd sovětů je svoláván Všeruským ústředním výkonným výborem sovětů z vlastní iniciativy nebo na žádost sovětů územních celků, kteří tvoří nejméně jednu třetinu obyvatelstva republiky.

28. Všeruský sjezd sovětů zvolí Všeruský ústřední výkonný výbor sovětů v počtu nejvíce 200 členů.
 29. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětů je plně odpovědný Všeruskému sjezdu sovětů.
 30. V období mezi sjezdy je nejvyšším orgánem moci republiky Všeruský ústřední výkonný výbor sovětů.

HLAVA SEDMÁ

O VŠERUŠKÉM ÚSTŘEDNÍM VÝKONNÉM VÝBORU SOVĚTŮ

- VÝKONNÝ VÝBOR SOVĚTU

 31. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu je nejvyšším zákonodárným, nařizovacím a kontrolním orgánem Ruské socialistické federativní sovětské republiky.
 32. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu všeobecně usměrňuje činnost dělnicko-rolnické vlády a všech orgánů sovětské moci v zemi, sjednocuje a koordinuje zákonodárnou a správní činnost a dohlíží na provádění sovětské ústavy, usnesení Všeruských sjezdů sovětů a ústředních orgánů sovětské moci.
 33. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu projednává a schvaluje osnovy dekretů a jiné návrhy předkládané Radou lidových komisařů nebo jednotlivými resorty a rovněž vydává vlastní dekreyty a nařízení.
 34. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu svolává Všeruský sjezd sovětů, jemuž předkládá zprávu o své činnosti a zprávy o obecné politice i o jednotlivých otázkách.
 35. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu zřizuje Radu lidových komisařů pro všeobecnou správu záležitostí Ruské socialistické federativní sovětské republiky a odbory (lidové komisiáry pro řízení jednotlivých odvětví správy).
 36. Členové Všeruského ústředního výkonného výboru pracují v odborech (lidových komisiátech) nebo vykonávají zvláštní příkazy Všeruského ústředního výkonného výboru sovětů.

HLAVA OSMÁ

O RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘÍ

37. Radě lidových komisařů patří všeobecná správa záležitostí Ruské socialistické federativní sovětské republiky.
 38. K uskutečnění tohoto úkolu vydává Rada lidových komisařů dekrety, nařízení, instrukce a vůbec činí všechna opatření nutná pro správný a rychlý chod státního života.
 39. O všech svých nařízeních a rozhodnutích informuje Rada lidových komisařů neprodleně Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu.
 40. Všeruský ústřední výkonný výbor sovětu je oprávněn rušit nebo zastavit každé nařízení nebo rozhodnutí Rady lidových komisařů.

41. Všechna nařízení a rozhodnutí Rady lidových komisařů, jež mají velký všeobecně politický význam, se předkládají k projednání a ke schválení Všeruskému ústřednímu výkonnému výboru sovětů.

POZNÁMKA. Opatření, jež vyžadují neodkladného provedení, může Rada lidových komisařů uskutečnit přímo.

42. Členové rady lidových komisařů stojí v čele jednotlivých lidových komisariátů.

43. Zřizuje se 18 lidových komisariátů, a to:

a) zahraničních věcí,	i) pro věci národnostní,
b) vojenství,	j) financí,
c) námořnictví,	k) dopravy,
d) vnitra,	l) zemědělství,
e) spravedlnosti,	m) obchodu a průmyslu,
f) práce,	n) zásobování,
g) sociální péče,	o) státní kontroly,
h) osvěty,	p) nejvyšší rada národního hospodářství,
ch) pošt a telegrafů,	r) zdravotnictví.

44. Při každém lidovém komisaři a pod jeho předsednictvím se zřizuje kolegium, jehož členy schvaluje Rada lidových komisařů.

45. Lidový komisař je oprávněn samostatně činit rozhodnutí ve všech otázkách které patří do pravomoci příslušného lidového komisariátu a uvědomuje o nich kolegium. Nesouhlasí-li kolegium s určitým rozhodnutím lidového komisaře může proti něm podat stížnost Radě lidových komisařů nebo presidiu Všeruského ústředního výkonného výboru sovětů, aniž by výkon rozhodnutí zastavilo. Totéž právo podat stížnost patří i jednotlivým členům kolegia.

46. Rada lidových komisařů je plně odpovědna Všeruskému sjezdu sovětů a Všeruskému ústřednímu výkonnému výboru sovětů.

47. Lidoví komisaři a kolegia při lidových komisariátech jsou plně odpovědní Radě lidových komisařů a všeruskému ústřednímu výkonnému výboru sovětů.

48. Hodnost lidového komisaře patří výhradně členům Rady lidových komisařů která řídí všeobecné záležitosti Ruské socialistické federativní sovětské republiky a nemůže být přiznána žádnému jinému představiteli sovětské moci, ja ústřední, tak místní.

HLAVA DEVÁTÁ.

O PRAVOMOCI VŠERUŠKÉHO SJEZDU SOVĚTŮ A VŠERUŠKÉHO ÚSTŘEDNÍHO VÝKONNÉHO VÝBORU SOVĚTŮ

49. Do pravomoci Všeruského sjezdu sovětů a Všeruského ústředního výkonného výboru sovětů patří všechny otázky, které mají význam pro celý stát, jako:
- Schvalovat, měnit a doplňovat ústavu Ruské socialistické federativní sovětské republiky,
 - celkově řídit veškerou zahraniční a vnitřní politiku Ruské socialistické federativní sovětské republiky,
 - stanovit a měnit hranice, jakož i zcizovat části území Ruské socialistické federativní sovětské republiky nebo práva jí patřící,
 - stanovit hranice a působnost oblastních sovětských svazů, jež patří do Ruské socialistické federativní sovětské republiky, jakož i rozhodovat spory mezi nimi,
 - přijmat do svazku Ruské socialistické federativní sovětské republiky nové členy sovětské republiky a uznávat vystoupení jednotlivých částí republiky z Ruské federace,
 - všeobecné administrativní rozdělení území Ruské socialistické federativní sovětské republiky a schvalovat územní celky,
 - stanovit a měnit soustavu měr, vah a peněz na území Ruské socialistické federativní sovětské republiky,
 - styk s cizími státy, vypovídat válku a uzavírat mír,
 - uzavírat příjícky, celní a obchodní smlouvy, jakož i finanční dohody,
 - stanovit zásady jak všeobecného plánu celého národního hospodářství, tak jeho jednotlivých odvětví na území Ruské socialistické federativní sovětské republiky,
 - schvalovat rozpočet Ruské socialistické federativní sovětské republiky,
 - stanovit celostátní daně a dávky,
 - stanovit základy organizace ozbrojených sil Ruské socialistické federativní sovětské republiky,
 - celostátní zákonodárství, organizaci soudů a soudní řízení, zákonodárství občanské, trestní aj.,
 - jmenovat a sesazovat jak jednotlivé členy Rady lidových komisařů, tak i celou Radu lidových komisařů a rovněž schvalovat předsedu Rady lidových komisařů,
 - vydávat obecné předpisy o nabytí a ztrátě ruského občanství a o právech cizinců na území republiky,
 - právo všeobecné a částečné amnestie.

50. Kromě vyjmenovaných otázek patří do pravomoci Všeruského sjezdu sovětů a Všeruského ústředního výkonného výboru sovětů všechny otázky, o nichž se tyto orgány domnívají, že jejich řešení patří do jejich působnosti.

51. výhradně do pravomoci Všeruského sjezdu sovětů patří:

- stanovit, doplňovat a měnit základní zásady sovětské ústavy,
- ratifikovat mírové smlouvy.

52. Rozhodnutí otázek uvedených pod písm. „c“ a „h“ čl. 49 se přenechává Všeruskému ústřednímu výkonnému výboru sovětů jen tehdy, není-li možné svolat Všeruský sjezd sovětů.

B. Organizace místní sovětské moci

HLAVA DESÁTÁ.

O SJEZDECH SOVĚTŮ

53. Sjezdy sovětů se skládají takto:

a) Oblastní – se zástupci městských sovětů a újezdních sjezdů sovětů podle klíče: jeden zástupce na 25.000 obyvatel, a z měst po jednom zástupci na 5.000 voličů, avšak nejvíce z 500 delegátů z celé oblasti – nebo ze zástupců gubernských sjezdů sovětů, volených podle téhož klíče zastoupení, schází-li se tento sjezd bezprostředně před oblastním sjezdem sovětů.

b) Gubernské (okružní) – ze zástupců městských sovětů a volostních sjezdů podle klíče: jeden zástupce na 10.000 obyvatel a z měst po jednom zástupci na 2.000 voličů, avšak nejvíce ze 300 zástupců z celé gubernie (okruhu), při čemž, je-li újezdní sjezd sovětů svolán bezprostředně před gubernským, provádí volby podle téhož klíče zastoupení nikoli volostní, nýbrž újezdní sjezd sovětů.

c) Újezdní (okresní) – ze zástupců vesnických sovětů podle klíče: jeden zástupce na 1.000 obyvatel, avšak nejvíce ze 300 zástupců z celého újezdu (okresu).

d) Volostní – ze zástupců všech vesnických sovětů volostí podle klíče: jeden zástupce na každých 10 členů sovětů.

POZNÁMKA. 1. Újezdních sjezdů sovětů se účastní zástupci sovětů měst, jejichž obyvatelstvo nepřevyšuje 10.000, vesnické sověty míst, kde je méně než 1.000 obyvatel, se k volbě zástupců na újezdní sjezd sovětů spojují.

POZNÁMKA. 2. Vesnické sověty, které mají méně než 10 členů, vysílají na volostní sjezd sovětů po jednom zástupci.

54. Sjezdy sovětů jsou svolávány výkonnými orgány sovětské moci, příslušnými podle území (výkonnými výbory), podle jejich uvážení nebo na žádost sovětů míst,

jež tvoří nejméně jednu třetinu obyvatelstva daného okresu, avšak v každém případě nejméně dvakrát za rok v oblasti, jednou za tři měsíce v gubernii a újezdu a jednou za měsíc ve volosti.

55. Sjezd sovětů (oblastní, gubernský, újezdní, volostní) volí svůj výkonný orgán – výkonný výbor, jeho počet členů nesmí převyšovat:
- v oblasti, gubernii – 25,
 - v újezdu – 20,
 - ve volosti – 10.

Výkonný výbor je plně odpovědný sjezdu sovětů, který jej zvolil.

56. V mezích své působnosti je sjezd sovětů (oblastní, gubernský, újezdní, volostní) nejvyšší mocí v hranicích daného území, v období mezi sjezdy je touto mocí výkonný výbor.

HLAVA JEDENÁCTÁ. O SOVĚTECH ZÁSTUPCŮ

57. Sověty zástupců se tvoří:

- Ve městech podle klíče: jeden zástupce na každých 1.000 obyvatel, avšak v počtu nejméně 50 a nejvíce 1.000 členů.
- Na venkově (ve vesnicích, osadách, stanicích, městečkách, městech, kde je méně než 10.000 obyvatel, v aulech, samotách aj.) podle klíče: jeden zástupce na každých 100 obyvatel, avšak v počtu nejméně 3 a nejvíce 50 zástupců v každé vesnici.

Lhůta zplnomocnění zástupců činí tři měsíce.

POZNÁMKA. V těchto venkovských místech, kde to bude uznáno uskutečnitelným, řeší otázky správy bezprostředně valné shromáždění voličů dané vesnice.

58. Pro běžnou činnost volí sovět zástupců ze svého středu výkonný orgán (výkonný výbor), který se skládá nejméně z 5 osob ve vesnicích, a ve městech podle klíče: jeden člen na každých 50 členů, avšak nejméně ze 3 a nejvíce z 15 (v Petrohradu a v Moskvě nejméně ze 40). Výkonný výbor je plně odpovědný sovětu, který jej zvolil.
59. Sovět zástupců je svoláván výkonným výborem podle uvážení výkonného výboru nebo na žádost nejméně poloviny členů sovětů, avšak nejméně jednou za týden ve městech a dvakrát za týden na vesnicích.
60. V mezích své působnosti je sovět, a v případě uvedeném v článku 57 (poznámka) valné shromáždění voličů, nejvyšší mocí v hranicích daného území.

HLAVA DVANÁCTÁ.

O PRAVOMOCI MÍSTNÍCH ORGÁNŮ SOVĚTSKÉ MOCI

61. Do pravomoci oblastních, gubernských, újezdních a volostních orgánů sovětské moci a rovněž sovětů zástupců patří:
- provádět všechna nařízení příslušných vyšších orgánů sovětské moci,
 - činit všechna opatření ke kulturnímu a hospodářskému rozkvětu daného území,
 - rozhodovat všechny otázky čistě místního (pro dané území) významu,
 - sjednocovat veškerou činnost sovětů v rámci daného území.
62. Sjezdy sovětů a jejich výkonné výbory mají právo kontrolovat činnost místních sovětů (tj. oblastní mají právo kontrolovat všechny sověty dané oblasti, gubernské – všechny sověty dané gubernie, kromě sovětů měst, které se nestaly součástí újezdních sjezdů sovětů, atd.) a oblastní a gubernské sjezdy sovětů a jejich výkonné výbory mají kromě toho právo rušit rozhodnutí sovětů, působících v jejich okresu a oznámit to ve vážnějších případech ústřední sovětské moci.
63. K plnění úkolů uložených orgánům sovětské moci se tvoří při sovětech (městských a vesnických) a výkonných výborech (oblastních, gubernských, újezdních a volostních) příslušná oddělení v čele s vedoucím oddělení.

ČÁST ČTVRTÁ.

AKTIVNÍ A PASIVNÍ VOLEBNÍ PRÁVO

HLAVA TŘINÁCTÁ.

64. Právo volit a být volen do sovětů mají bez ohledu na náboženské vyznání, národnost, dobu pobytu atd., tito občané Ruské socialistické federativní sovětské republiky obojího pohlaví, kteří ke dni voleb dosáhli věku 18 let:
- všichni, kdož získávají prostředky k životu produktivní a společenský užitečnou prací, jakož i osoby, zaměstnané v domácím hospodářství, jež umožňuje dříve uvedeným osobám produktivně pracovat, jako: dělnici a ostatní zaměstnanci všech druhů a kategorií, zaměstnaní v průmyslu, v obchodě, v zemědělství atd., rolníci a kozáci – zemědělci, kteří nepoužívají námezdní práce k dosažení zisku,
 - vojáci Sovětské armády a námořnictva,
 - občané, patřící do kategorií uvedených pod písm. „a“ a „b“ tohoto článku, kteří ztratili v jakékoli míře pracovní způsobilost.
- POZNÁMKA.** I. Místní sověty mohou se schválením ústřední moci snížit v tomto článku stanovenou věkovou hranici.

POZNÁMKA. 2. Z osob, které nejsou ruskými občany, mají aktivní a pasivní volební právo také osoby uvedené v čl. 20 (část druhá, hlava pátá).

65. Nevolí a nemohou být voleny, byť by patřily do jedné z uvedených kategorií:
- a) osoby, které užívají námezdní práce k dosažení zisku,
 - b) osoby, které žijí z bezpracných důchodů, jako jsou: úroky z kapitálu, příjmy z podniků, přírůstky z majetku atd.
 - c) soukromí obchodníci, obchodní a komerční zprostředkovatelé,
 - d) mniši a duchovní církví a náboženských kultů,
 - e) zaměstnanci a agenti bývalé policie, zvláštěho sboru četníků a tajné politické policie, jakož i členové vládnoucího domu v Rusku,
 - f) osoby, uznané stanoveným způsobem za duševně choré nebo choromyslné a rovněž osoby, které jsou pod opatrovnictvím,
 - g) osoby odsouzené za záštitné nebo nečestné trestné činy na dobu stanovenou zákonem nebo soudním rozsudkem.

HLAVA ČTRNÁCTÁ.

O KONÁNÍ VOLEB

66. Volby se konají podle ustálených obyčejů ve dnech, stanovených místními sověty.
67. Volby se provádějí za přítomnosti volební komise a zástupce místního sovětu.
68. Je-li přítomnost zástupce sovětské moci z technických důvodů nemožná, nahrazuje ho předseda volební komise, a není-li zde předseda volební komise, nahrazuje ho předseda volebního shromáždění.
69. O průběhu a výsledku voleb se sepise protokol, který podpisují členové volební komise a zástupce sovětu.
70. Podrobný způsob konání voleb, jakož i účast odborových a jiných dělnických organizací ve volbách stanoví místní sověty podle instrukce Všeruského ústředního výkonného výboru sovětů.

HLAVA PATNÁCTÁ.

O KONTROLE A ZRUŠENÍ VOLEB A ODVOLÁVÁNÍ ZÁSTUPCŮ

71. Veškerý materiál o konání voleb se poskytuje příslušnému sovětu.
72. Sovět jmenuje pro kontrolu voleb mandátovou komisi.
73. O výsledku kontroly podává mandátová komise zprávu sovětu.
74. Sovět rozhoduje otázkou potvrzení sporných kandidátů.
75. Nemí-li určitý kandidát potvrzen, vyhlásí sovět nové volby.
76. Jsou-li celé volby nesprávné, rozhoduje otázku zrušení voleb v pořadí vyšší orgán sovětské moci.
77. Nejvyšším orgánem, který může zrušit volby sovětů, je Všeruský ústřední výkonný výbor sovětů.
78. Voliči, kteří vyslali zástupce do sovětů, mají právo kdykoli ho odvolat a provést nové volby podle obecného rádu.

ČÁST PÁTA.

ROZPOČTOVÉ PRÁVO

HLAVA ŠESTNÁCTÁ.

79. Finanční politika Ruské socialistické federativní sovětské republiky napomáhá v této přechodné chvíli diktatury pracujícího lidu hlavnímu cíli vyvlastnění buržoazie a přípravě podmínek pro všeobecnou rovnost občanů republiky v oblasti výroby i rozdělování bohatství. Proto si staví za úkol dát k dispozici orgánům sovětské moci všechny nutné prostředky pro uspokojení místních a celostátních potřeb sovětské republiky a nezastavuje se před zásahem do práva soukromého vlastnictví.
80. Státní příjmy a výdaje Ruské socialistické federativní sovětské republiky se spojují v celostátním rozpočtu.
81. Všeruský sjezd sovětů nebo Všeruský ústřední výkonný výbor sovětů stanoví, jaké druhy příjmů a poplatků plynou do celostátního rozpočtu a jaké se postupují k dispozici místním sovětům a rovněž stanoví hranice zdanění.
82. Sověty stanoví zdanění a poplatky výhradně pro potřeby místního hospodářství. Potřeby celostátní se uspokojují z prostředků, vydávaných ze státní pokladny.
83. Žádný výdaj z prostředků státní pokladny nemůže být proveden bez zřízení úvěru na tento výdaj v rozpisu státních příjmů a výdajů nebo na základě zvláštního usnesení ústřední moci.
84. Na uspokojení potřeb, které mají celostátní význam, poskytuje příslušné lidové komisariáty k dispozici místním sovětům nutné úvěry ze státní pokladny.